

Олег Михайлов
перекладач: Костянтин Солов'єнко

ГОРИНИЧ ЗАЛИШАЄ БУДІВЛЮ

Дійові особи:
АРТЕМ — 22-25 років
ГОРИНИЧ — 71 рік

У п'єсі використані тексти Григорія Сковороди, Олега Мітасова і Володимира Спартака.

...уявіть собі міського божевільного. Не сільського дурника в червоній сорочці, сопливого носом і з ярмарковим півником-льодяником в роті, якими їх зазвичай малюють письменники-слов'янофіли радянської доби, а саме жителя мегаполісу, який з якоїсь причини з'їхав з глузду. Знаю, це важко, бо всілякі фріки сьогодні неабияк потіснили справжніх божевільних. Іноді дивишся на людей в громадському транспорті і вряди-годи закрадається думка, що божевільних в нашому місті - кожен перший. Тим часом справжнє божевілля (як і смерть) в наш час прийнято ретельної приховувати. Однак міські божевільні залишилися. Вони серед нас. І в кожному великому місті свій божевільний. Ну, або навіть два. (В Києві більше, там завжди всього більше, але мова зараз не про нього, рідного.) Адже як «немає місця без духу», так і немає (та й не може бути) справжнього міста без свого божевільного. Це може бути тітка на прізвисько Гітлерівна, яка чіпляється до перехожих з розповідями, що вона є дочкою от того самого... Або хлопчина з віялом в руці, який дефілює по Дерибасівській на підборах, обгорнутий лише шматком килиму... Або навіжений в джинсах з дзвіночками, що катає в трамваї свою козу, роги якої пофарбовані червоною масляною фарбою... Деяким містам щастить менше: їх божевільні беззубі, паскудно смердять і голосно матюкаються. Нашому - пощастило! У нас є Горинич. Деякі палкі прихильники вже встигли надати йому звання «генія місця» (geniusloci), проте я б не поспішав цього робити. Нехай спершу помре. Не раніше.

ГОРИНИЧ. Життя — це ґвалт тріумфу, німі ідеї, траншеї днів, любов згоріла, безжальна петля, померлі наречені, трапеція правди, пристань кохання...

Книжкові крамниці нашого міста туляться зараз у якихось важкодоступних горищах і підвалах. Навіть ті, які в центрі. Хрін знайдеш. Та й чорт в'язи скрутить поки туди допрешся. Але ж колись ми були самою читаючою нацією. Хоча... Хто нас так назвав? Хто підрахував? Тепер і не дізнаєшся. І в книжкову крамницю приходиш, почнеш консультантів про щось запитувати - нічого ж, паскуди, не знають! Нічого знайти не можуть!

Ось і старий Горинич до консультанта (молодого хлопчини з біджиком «Артем» на грудях) звертається не став. Він просто знімав з полиць книги, читав з них навмання два-три слова, голосно читав, щоб всі (тобто Артем) чули, а книжки, як непотріб, кидав на підлогу.

ГОРИНИЧ. Стіна очікуваної втрати, храм вчинку, стакан спирту, квітуча мить, вічна робота, цирковий номер, невирішена проблема...

АРТЕМ (в камеру телефону). От, котики! Коли ви писали мені в коментах, що робота в книжковій лавці — це нудьга і ніяких траблів, то ніхріна ви не вгадали. Ось він — мій трабл. Біг трабл! Власною персоною. Ім'я йому — штраф або навіть звільнення. Але я чось спокійний як бегемот. От правда - не парюсь навіть. Нехай хоч все тут рознесе. Поки ця тварюка на мене не кидається, в поліцію дзвонити не буду. Буду стрімити для вас до переможного кінця. Коли, сука, ще таке побачиш, еге ж?! (Дивиться на екран.)

Кейт цікавиться, чи пахне від нього. От вибач, подруго, що не принохувався. Не встиг. Приїжджай — сама нюхнеш. Хоча сумніваюся, що він пахне трояндами. Йому, напевно, років сто. Але бадьорий такий. Трощить лавку — нехай, тільки прапор в руки і вітер в спину. Знаєте жарт? «Бібліотека зачинена — всі книжки впали!» Він взагалі ніхріна не смішний, але це єдиний випадок, коли він прокотить. *(Читає питання з коментарів.)* Ні, я не знаю, хто це. Взагалі не розумію. Він просто тупо вдерся і почав книжки розкидати. Ні, друзяки. Знайомитися теж не хочу. Нуль бажання чомусь. Якщо хочете — приїжджайте. Знайомтеся з ним самі.

ГОРИНИЧ. Скажи, ти коли-небудь пробував думати про себе?

АРТЕМ. Га?

ГОРИНИЧ. Ти кричиш весь час. Я сам себе не чую. Не можу зосередитися.

АРТЕМ. Я? Це я кричу ?! Та я... Я взагалі горлати повинен. У поліцію дзвонити. На допомогу кликати!

ГОРИНИЧ. Тобі потрібна допомога?

АРТЕМ. Мені?.. Та блін... Ти... Ви приколюєтеся?

ГОРИНИЧ. У мене закінчилися книжки. У тебе є ще?

АРТЕМ. У мене?..

ГОРИНИЧ. Навіщо ти весь час повторюєш мої запитання? Це дратує.

АРТЕМ *(в камеру)*. Прикиньте, народ! Він мене тролить!

ГОРИНИЧ. З ким ти розмовляєш? Тут тільки ми. Удвох.

АРТЕМ. Помиляєтеся. Нас зараз дивиться купа народу... *(Дивиться на екран телефону.)* Скільки?! Нічо не розумію... Ви звідки, блін, набігли всі?!

ГОРИНИЧ. Я тут нікого крім тебе не бачу. Друже мій, мені здається, у тебе галюцинації. Ти здоровий?

АРТЕМ. Та пішов ти!

ГОРИНИЧ. А ось це було грубо. Якщо ти не здоровий, я хотів запропонувати свою допомогу.

АРТЕМ. Вали звідси! Мотай, поки я реально поліцію не викликав! Мені ще срач, який ти влаштував, до ночі тут розгрібати!

ГОРИНИЧ. Ти про книги? Краще відразу винеси їх на смітник. Вони абсолютно нікчемні. Або... знаєш що? Давай краще ми їх спалимо? Га?

АРТЕМ. Ти... чого? Зовсім, ага?

ГОРИНИЧ. Нічого. Книжки, кажу, давай спалимо. У мене і гас з собою є. Чистий. Авіаційний. Мама в дитинстві саме таким завжди лікувала мені ангіну.

Горинич порпається в кишенях, дістає пістолет (травмат), кладе на прилавок перед Артемом, продовжує пошуки. Нарешті, дістає пластикову пляшечку з-під питної води з прозорою рідиною всередині.

ГОРИНИЧ. Небагато правда. Але, думаю, має вистачити.

Горинич йде до книг, розкиданих на підлозі, поливає їх рідиною з пляшки. Артем заворожено дивиться на зброю. Навіть тягне до неї руку...

ГОРИНИЧ. Сірники є? Або запальничка?

Артем стрімко відсмикує руку.

АРТЕМ. Шо?

Горинич підходить до Артема, кричить йому як глухому, супроводжуючи слова жестами, які зображують сірники і запальничку.

ГОРИНИЧ. Сірники! Запальничка! Є?!

Артем мотає головою.

ГОРИНИЧ. От халепа. У мене теж. Я ж не палю. А ти?

АРТЕМ. Нннні.

ГОРИНИЧ. І правильно. І молодчага. Здоров'я понад усе. Люди мого покоління померли, спилися, зкурилися, знаркоманились, поставили на собі хрест і рідко беруть слово. Це я про таких, як я. А ті, хто ні, ті живуть буденно: прийшов, попрацював, поїв, сховався до туалету і знову за роботу. У вашого покоління все інакше. Девіз такий: хто шукає — той знаходить. Хто знаходить — перемагає. Я маю рацію?

АРТЕМ. Не знаю. Не думав про це.

ГОРИНИЧ. А ти подумай. Тільки про себе. Не кричи про це, не треба. Думки люблять тишу.

АРТЕМ. Гаразд, подумаю.

ГОРИНИЧ. Чудово. А я поки сходжу в ларьок за сірниками. Тобі ж не продадуть — молодий ще. А мені в моєму віці — майже все можна. Тільки вже мало що потрібно. Радощів залишилося — на пальцях перерахувати. Чіпси люблю, сухарики. Зубів своїх немає, але люблю, коли в роті хрумтить. Хрум-хрум... Ну, я пішов?

АРТЕМ. Давай... те.

ГОРИНИЧ. Скоро повернусь. Ти чекай.

Ледве Горинич виходить за двері, Артем зривається з місця і замикає за ним двері крамниці.

АРТЕМ. Бляяяя... (У камеру.) Ви бачили? Бачили? Він же псих! Реально маніяк якийсь!!! Давай, каже, книжки палити... Жесть яка!

Артем дивиться на екран телефону. Довго дивиться.

АРТЕМ. Народ, ви шо? Ви реально оце? Вас цей старий хрін чим так зачепив? Ні-ні-ні... Я на таке не підпишусь. Тільки за десять кіло лайків. Не, за двадцять. Не менше.

Артем продовжує дивитися на екран, на якому сказано «крутиться» лічильник лайків.

АРТЕМ (тихо). Здуріти. (Перериває трансляцію.)

Артем йде до прилавка, бере залишений Гориничем пістолет. Зброя приємно відтягує руку і додає відчуття впевненості. Артем навіть прицілюється в когось уявного. І робить губами «пф-пф» — ніби стріляє.

І тут він вперше посміхається.

Це неприємна посмішка.

Моторозна.

АРТЕМ. Ось це інша справа.

Ховає пістолет за пояс, йде до дверей. Виходить, залишивши світло увімкненим.

Байдужі лампи освітлюють книги — «джерело знань».

В одній з них, що лежить зверху купи, влаштованої Гориничем, є такі слова:

«Життя наше — безперервний шлях. Світ наш, як велике море усім, хто пливе. Він і є океан, який успішно перепливають далеко не всі щасливці.

На шляху зустрічають кам'яні скелі і кручі, на островах сирени, в глибинах акули, в атмосфері вітри, хвилювання скрізь; від каменів — спотикання, від сирен — зваблення, від акул — поглинання, від вітрів — опір, від хвиль — занурення. Кам'яні спокуси це невдачі; сирени це улесливі друзі; акули це запазушні змії наших пристрастей; вітри, розумій напасті, хвилювання, мода і суєта життява... »

До крамниці повертається Артем. Вимикає світло.

Остаточно йде.

Темрява.

...У далекому дитинстві я поривався танцювати, коли тільки чув музику. Потім це пройшло. Можливо, хтось із дорослих пояснив мені, маленькому, що танці просто так, без приводу, не надто пристойне заняття і не вітаються в суспільстві. Або щось схоже на те, не пам'ятаю. Так, напевно, відчували себе Адам і Єва, коли усвідомили, що голі.

Встидалися своєї наготи...

Інша справа — алкоголь. Випив — і гопцюй! А навколо такі ж п'яні. І всі танцюють. І це не соромно. Ну, хіба що вранці, коли намагаєшся згадати, що наколобродив вчора в нічному клубі. До речі, про клуби. У нашому місті їх не так вже й багато. Напевно, людям зараз не до танців. Але вони є. Правда їх назви не викликають у мене бажання піти туди і потанцювати. «Молодість». Що молодість? Так, минула. Так, пролетіла. Так, її не повернути. Тим більше — в клубі під назвою «Молодість». Або, наприклад, «Спека». Відразу уявляю собі сауну. Всі голі, спітнілі і... чомусь танцюють. Не годиться.

Є ще клуб «Живіт». Дивна така назва. Мені подобається все дивне. Туди б, мабуть, заглянув. Тим більше, що саме там зараз знаходяться Артем і Горинич. Вони в гримерці за сценою, на якій готується зараз виступати музичний гурт. Звідси чутно, як налаштовують гітари, виставляють звук...

ГОРИНИЧ. Тут немає книг.

АРТЕМ. Я знаю.

ГОРИНИЧ. Тоді навіщо ми сюди прийшли?

АРТЕМ. Ми? Це я сюди прийшов. А ти ув'язався за мною.

ГОРИНИЧ. Ти так думаєш?

АРТЕМ. А що, не так було?

ГОРИНИЧ. Не знаю. Мені здавалось, я кудись йшов. По справі. Але чомусь опинився тут. З тобою. *(Пауза.)* Ти хто?

АРТЕМ. Здрастуйте вам — приїхали.

ГОРИНИЧ. Добрий вечір.

АРТЕМ. Я — Артем. Ти увірвався в книжкову лавку, почав книги на підлогу кидати. Спалити їх збирався. Типу «гори воно все вогнем!» Якимось так.

ГОРИНИЧ. Так ось навіщо я купив запальничку.

АРТЕМ. Згадав?

ГОРИНИЧ. Майже. Тільки це не я хотів спалити лавку. Навіщо це мені?

АРТЕМ. А хто? Я чи що?

Горинич не відповідає, немов відповідь самоочевидна. І Артем це розуміє.

АРТЕМ. Прикольно. І коли?

ГОРИНИЧ. Коли-небудь. Хіба у тебе не було таких думок? Щось типу «гори воно все вогнем!»

Артем мовчить, він розгублений.

ГОРИНИЧ. Я пожартував. Я все пам'ятаю. Мені 71 рік, але з пам'яттю у мене все в повному порядку.

АРТЕМ *(похмуро)*. Радий за тебе.

ГОРИНИЧ. Ну? Чим займемося? Ти ж не просто так мене сюди привів. Хочеш, щоб я ще щось підпалив? *(Клацає запальничкою.)* Я можу. Гас ще залишився.

АРТЕМ. Так! Досить! Що за манія?! Не треба нічого... *(Раптом.)* Я зрозумів. Зрозумів, чому тебе називають Гориничем. Ти все підпалюєш!

ГОРИНИЧ. Хто називає?

АРТЕМ. Ну... Піпл. Люди.

ГОРИНИЧ. Які люди?

АРТЕМ. Різні.

ГОРИНИЧ. Дивно. Я ніяких людей не знаю. Крім тебе. І де вони мене так називають?

АРТЕМ. В інтернеті.

ГОРИНИЧ. Про мене знають в інтернеті?

АРТЕМ. Ти майже зірка! Те, як ти громив лавку, подивилося... дохріна народу!

ГОРИНИЧ. Це добре?

АРТЕМ. Це відмінно! Просто чудово! Вони від тебе в захваті. І хочуть ще!

ГОРИНИЧ. Вони хочуть, щоб я ще що-небудь розгромив?

АРТЕМ. Думаю, вдруге це не прокотить. Потрібно щось свіже.

ГОРИНИЧ. Боюсь, я сам вже далеко не свіжий.

АРТЕМ. Так, над іміджем треба буде ще попрацювати. Але в цілому — вогонь!

Горинич клацає запальничкою. Артем відбирає її, ховає в кишеню.

АРТЕМ. Відволікає. Не можу зосередитися.

ГОРИНИЧ. Мене звати Григорій Савич.

АРТЕМ. «Савич» — це що, по батькові?

ГОРИНИЧ. Звісно.

АРТЕМ. Прикольно. Я врахую.

ГОРИНИЧ. Так мене і називай.

АРТЕМ. Альо! Ти заважаєш мені думати.

ГОРИНИЧ. Впевнений, ти вже все придумав. Просто не знаєш, як мені сказати.

АРТЕМ. Ану ж бо! Здивуй мене. Що я там таке придумав?

ГОРИНИЧ. Мені здається, буде краще, якщо я з ними просто поговорю.

АРТЕМ. З ким?

ГОРИНИЧ. З усіма цими людьми. Розмова — чудовий спосіб пізнати один одного.

АРТЕМ. Не в цьому столітті. Потрібен хайп!

ГОРИНИЧ. Що?

АРТЕМ. Ну, це коли ти щось таке робиш, що всі відразу ж починають тебе обговорювати. І розмовляють тільки про тебе.

ГОРИНИЧ. Довго?

АРТЕМ. В сенсі?

ГОРИНИЧ. Ну, довго розмовляють?

АРТЕМ. Це кому як пощастить. В ідеалі — до наступного хайпу.

ГОРИНИЧ. Розумію. Тобі потрібен скандал.

АРТЕМ. Ловиш на льоту. Щось типу цього.

Мовчання.

ГОРИНИЧ. Скажи, ти вже пізнав любов?

АРТЕМ. Ну, взагалі тут дівчина моя виступає. У неї своя музична група. Зараз грати почнуть. Чуєш?

І дійсно, музиканти вже налаштувалися, грають вступ.

ГОРИНИЧ. Ти любиш музику, я зрозумів. Але я про іншу любов.

АРТЕМ. Дівчина у мене, кажу.

ГОРИНИЧ. Не бачу зв'язку. Я тебе про любов питаю.

АРТЕМ. Так ось.

ГОРИНИЧ. Що?

АРТЕМ. Та пішов ти!

ГОРИНИЧ. Знову грубиш. Я задав дуже просте питання.

АРТЕМ. А я відповів! У мене є дівчина! У нас типу це... Те саме.

ГОРИНИЧ. Любов?

АРТЕМ. Типу так.

ГОРИНИЧ. Типу... Жахливе слівце.

АРТЕМ. Задовбав моралі читати!

ГОРИНИЧ. Сьогодні я і мораль — не сумісні.

І Горинич починає роздягатися. Швидко. Бо одягу на ньому — майже нічого.

АРТЕМ. Ти що твориш? Зовсім «ку-ку»?

ГОРИНИЧ. «Ку-ку», «мяу-мяу» і до побачення!

Горинич вже в одних лише трусах.

ГОРИНИЧ. Я пішов!

АРТЕМ. Куди?

ГОРИНИЧ. До людей! Вони чекають! Ти сам сказав!

АРТЕМ. Нічого такого я не...

Горинич йде з гримерки на сцену, Артем кидається за ним. У цей момент майже в обличчя йому летить якась ганчірка. Він не відразу розуміє, що це труси Горинича.

АРТЕМ. Йооооооп!

Артем дістає телефон, вмикає камеру.

Темрява.

ГОЛОС ГОРИНИЧА. Любов — танкова атака, шкура невбитого ведмедя, волошки одного випадку, трагедія веселої пори, хор п'яних парканів, фортуна сонячного зайчика, скажена собака, колода часу, який не пам'ятає, горе квапливої вічності, щастя провини, структура правди, пора скоєного, урочиста обіцянка жити. Любов — це слово, кинуте в таємницю!

Голос стихає.

...Місто наше нагадує мені старий цвинтар, де живі постійно намагаються відвоювати простір у мертвих. Але старий цвинтар пручається і проростає в найнесподіваніших місцях. Ось варто тільки звернути у вузький непримітний провулок, а цвинтар уже вичікує вас серед потворних іржавих гаражів в руїнах якоїсь церкви, де давно вже не бував Господь.

АРТЕМ. Це не лікарня.

ГОРИНИЧ. Я знаю.

АРТЕМ. Тоді навіщо ми сюди прийшли?

ГОРИНИЧ. Ми? Це я сюди йшов. А ти ув'язався за мною.

АРТЕМ. Тут що, твій дім?

ГОРИНИЧ. Іноді. Я приходжу сюди, коли мені погано або треба відлежатися.

АРТЕМ. Ти зовсім, чи що ?! Де тут лежати ?! Як взагалі тут можна жити?!

ГОРИНИЧ. Але ж вони якось живуть.

АРТЕМ. Ми що, тут не самі?

ГОРИНИЧ. Так. Тому говори, будь ласка, тихіше. Не треба їх будити.

АРТЕМ. Та кого? Хто тут?! Я не бачу!

Артем дістає запальничку, клацає нею, добуваючи вогонь. По стінах біжать якісь розмиті тіні.

АРТЕМ. Ти мені одне скажи: вони живі чи мертві?

ГОРИНИЧ. Важке питання. Все відносно.

АРТЕМ. Заткнись! Філософ знайшовся. Притягнув мене в якийсь бомжатник.

ГОРИНИЧ. Я тебе не кликав. Ти сам.

АРТЕМ. Та ну? А що мені залишалося робити? Вона мене з квартири виставила, ключі забрала. Сучка!

ГОРИНИЧ. Твоя дівчина? З якої у тебе «типу любов»?

АРТЕМ. Все! Пройшла любов — зав'яли помідори. Спалила мене, коли я знімав, як ти хоботом своїм на сцені теліпав.

ГОРИНИЧ. Ти сам хотів. Хіба ні?

АРТЕМ. Не бреши! Я хотів трішечки хайпу, щоб підбадьорити народ. А в результаті залишився без хати. І без роботи теж. Її батько — власник лавки, де я... де ти сьогодні запалював. І грошей ні копійчки. Навіть на самий сраний хостел.

ГОРИНИЧ. А друзі?

АРТЕМ. Що «друзі»? До чого тут друзі?

ГОРИНИЧ. Хіба вони не можуть прихистити тебе на ніч?

АРТЕМ. Які друзі? Де вони? Ти їх бачиш? Це все її друзі були. В сраку їх!

ГОРИНИЧ. Вибач, Артеме. Я правильно розумію, що ти жив на квартирі у дівчини, яку «типу любив», а її батько влаштував тебе на роботу? І друзів, які можуть виручити тебе грошима або ночівлею, у тебе немає?

АРТЕМ. Заткнись! Мало тебе охорона в клубі відмудохала. Додати?! Я можу!

Горинич мовчить. Довго мовчить. Немов зовсім не збирається більше говорити з Артемом.

АРТЕМ. Ні, ну якого біса?! Ти хто такий?! Чому я повинен перед тобою виправдовуватися? Це моє життя! Тільки моє!

ГОРИНИЧ. І якраз зараз ти зливаєш його в унітаз.

АРТЕМ. А от і хрін! Не дочекаються! Ролик з твоїм клубним паливом вже в топі. Ще трохи — і можна буде косити бабло.

ГОРИНИЧ. За умови, якщо я погоджуся.

Пауза.

АРТЕМ. Ти чого? Грошей хочеш?

Горинич мовчить.

АРТЕМ. Чого мовчиш? Ціну набиваєш? Ну давай, говори! Скільки?

ГОРИНИЧ. Тобі тут подобається?

АРТЕМ. Ти про що взагалі?

ГОРИНИЧ. Пізно вже, кажу. Треба спати укладатися.

АРТЕМ. Ти в кінець знахабнів, козлино?! *(Б'є Горинича по обличчю.)* Подобається?! *(Б'є ще раз.)* Подобається тобі?!

Горинич посміхається, хоча по обличчю тече кров. Вигляд крові, мабуть, протверджує Артема.

Він закриває обличчя руками.

АРТЕМ. Блять! Як же мене криє! *(Гориничу.)* Ти сам винуватий! А-а-а-а... І таблетки у неї в квартирі залишилися.

ГОРИНИЧ. Артеме, ти хворий? Я можу чимось допомогти?

Горинич робить крок до Артема, але той вихоплює з-за пояса пістолет. Направляє його на Горинича.

АРТЕМ. Не підходь! Стій на місці! Я серйозно. Ще крок — і стріляю!

ГОРИНИЧ. Ми обидва знаємо, що ти не вистрілиш.

АРТЕМ. Та ти взагалі нічого про мене не знаєш!

ГОРИНИЧ. Я навмисно поклав пістолет перед тобою в лавці. Ти ним не скористався. Хоча міг. І якби зробив, то ми б зараз тут не опинилися.

АРТЕМ. Досить! Замовкни! Заткнись! Слухати тебе не хочу! *(Задкує назад.)*

ГОРИНИЧ. Куди ти?

АРТЕМ. Я тут не залишуся! *(Робить кілька кроків у темряву.)* Хто тут?! Чого вам від мене треба? Тварюки! Ненавиджу! *(Стріляє в темряву.)*

ГОРИНИЧ. Артеме!

Артем всім тілом повертається на звук голосу Горинича. І в цей момент звучить постріл.

Темрява.

ГОЛОС ГОРИНИЧА. Здрастуй, мій дорогоцінний, найбажаніший друже, моя єдина радість, непорочний послідовник Христа, улюблений мій, мир тобі, мій брате, втіха в турботах, молюся про ласку для тебе від Господа нашого, бажаний мій, скарб, турбота і втіха душі моєї, будь щасливим, радуйся, веселись, твори, мир тобі хай буде довіку!

...Одного разу, коли ще був студентом, я привів до Ермітажу далеких родичів — літню сімейну пару, яка опинилася в Ленінграді проїздом. Крамниці їх не цікавили, в них тоді по всьому Союзу однаково нічого не було, тому ми пішли до Зимового палацу. А в музей тоді впускали не з двору, як зазвичай, а з набережної. Тому Йорданські сходи, від краси яких іноземці втрачають свідомість, ми не побачили. І якось відразу опинилися в парадній

анфіладі, вікна якої дивляться на Неву. І ось мої родичі ходять, розглядають зали, а я прямо-таки фізично відчуваю їх розчарування. Відчуваю, але геть-чисто не розумію причину. Десь через годину наших блукань причина, нарешті, була озвучена. «Так, біднувато жили царі!» — сказав родич своїй дружині. І вона закивала.

Так от, я майже впевнений, що квартира, в якій зустріли ранок Артем і Горинич, дуже б сподобалася моїм родича. «Багато!», — сказали б вони.

У вітальню, де на дивані розташувався Артем, заходить Горинич. Він помітно накульгує, але це нам зараз не цікаво. Набагато цікавіший предмет у його руці. Це фалоімітатор.

ГОРИНИЧ. Що це?

АРТЕМ. Це не моє!

ГОРИНИЧ. Я не це питання тобі поставив. Там в тумбочці ще якісь дивні штуки.

АРТЕМ. От навіщо ти туди поліз? Завжди в чужій квартирі по тумбочках нишпориш?

ГОРИНИЧ. В тому й справа, що чужій. Прокидаюся в будуарі повії. У голові порожньо, жодного спогаду. Як ми в будинку розпусти опинилися? Що ми тут робимо? Треба ж було зорієнтуватися.

АРТЕМ. Чого відразу повії?

ГОРИНИЧ. А кого? Хто ще буде жити серед всієї цієї сусальної позолоти, червоного оксамиту, якихось подушок і рюшів? Хто? У мене немає варіантів. Хоча б натякни.

АРТЕМ. Не збираюся. Я тобі прямо кажу — не твоє діло. Треба ж було десь переночувати.

ГОРИНИЧ. Є багато чесних місць, де можна переночувати. Вокзал, наприклад.

АРТЕМ. Не люблю вокзали.

ГОРИНИЧ. Для жебрака ти занадто перебірливий.

АРТЕМ. Ти теж. Ліжко йому не догодило.

ГОРИНИЧ. Один мій друг, бродячий філософ, часто говорив мені: «Світ ловив мене, та не впіймав».

АРТЕМ. І що?

ГОРИНИЧ. Це він про такі ліжка говорив. У тому числі.

АРТЕМ. Знайшов чим пишатися.

ГОРИНИЧ. А він пишався. Цю фразу потім вибили у нього на могилі. До речі, про могили. У мене до тебе два питання. Хто в мене вчора стріляв? І хто так бездарно перев'язав рану?

Пауза.

АРТЕМ. Ти не пам'ятаєш? Реально?

ГОРИНИЧ. Є речі, які варто забути відразу. І я забуваю. Але біль в нозі породжує цікавість. Ця кінцівка мені дуже дорога, я ще планував нею покористуватися. Так хто стрілок?

АРТЕМ. Ну... Припустимо...

ГОРИНИЧ. Я питаю на той випадок, якщо поліція почне розпитувати.

АРТЕМ. Поліція?

ГОРИНИЧ. Певна річ. Мені треба в лікарню. Причому — терміново. А там побачать кульове поранення і викличуть поліцейських.

АРТЕМ. Ти впевнений?

ГОРИНИЧ. Такий порядок.

АРТЕМ. Та ні, я про рану запитують. Ти впевнений, що тобі треба в лікарню?

ГОРИНИЧ. Я впевнений, що мені поки нічого вибити на могильному камені. А використовувати чужі епітафії не етично. Тому — мені треба ще трохи пожити.

АРТЕМ. Це я в тебе стріляв. Я не хотів... Все вийшло випадково... Вибач.

Пауза.

ГОРИНИЧ. Я радий, що ти це сказав. Особливо останнє слово. Його я від тебе ще не чув.

АРТЕМ. Задоволений, так? Давай — вали в свою поліцію! Заклади мене! Нехай мене посадять! Все одно мені більше нікуди піти, а там хоч годують! Ну? Чого став?

ГОРИНИЧ. Все сказав?

АРТЕМ. Все. А, ні, є ще дещо.

Артем показує Гориничу «фак».

АРТЕМ. Ось тепер — все.

Пауза.

ГОРИНИЧ. Я оглянув рану, нічого страшного. Але хворіти буде ще кілька днів. Так що лікарня скасовується.

АРТЕМ. Яка ти скотина! Тобі подобається наді мною знущатися?

ГОРИНИЧ. Но-но! Не забувай, що піти в поліцію я можу в будь-який момент.

АРТЕМ. А ти нічого не доведеш!

ГОРИНИЧ. Слухай, це у вас все покоління таке чи тільки ти такий вийшов?

АРТЕМ. Пішов ти!

ГОРИНИЧ. Добре. Я пішов. *(Йде до дверей.)*

АРТЕМ. Ти куди?

ГОРИНИЧ. Як думаєш, патрульні довезуть мене до лікарні?

АРТЕМ. Чого ти хочеш, гад?! Чого добиваєшся? Ну?!

ГОРИНИЧ. Я скажу. Але спершу дай відповідь на питання.

АРТЕМ. Яке ще питання?

Горинич показує фалоімітатор.

ГОРИНИЧ. Що це таке?

АРТЕМ. Та блін.

Артем бере фалоімітатор, присоскою прикріплює його до підлоги (зі звуком «чмок»), включає. Прилад світиться і вібрує. Деякий час Горинич з цікавістю спостерігає за його роботою.

АРТЕМ. Задоволений? Може, ще є питання?

ГОРИНИЧ. Знаєш, питань стало набагато більше.

АРТЕМ. Ти тупий, так?

ГОРИНИЧ. Мабуть, так. Цей агрегат мені щось нагадує. Ніяк не второпаю.

АРТЕМ. Це чоловічий статевий хрін! Його засовують... І він там... Дзижчить і світиться...

ГОРИНИЧ. Такий великий?

АРТЕМ. Багатьом подобається.

ГОРИНИЧ. Мені б точно не сподобалося.

АРТЕМ. Так тобі ніхто і не пропонує.

ГОРИНИЧ. Тоді вона точно не повія.

АРТЕМ. Га?

ГОРИНИЧ. Я про хазяйку квартири. Бідна жінка.

АРТЕМ. Ти квартиру бачив? Точно не бідна. І якщо по правді, то й не жінка.

ГОРИНИЧ. А хто?

АРТЕМ. Кінь у пальто! Один старий хрін, схожий на тебе.

ГОРИНИЧ. Навіщо ти грубиш?

АРТЕМ. Тому, що ти дістав мене. Лізеш і лізеш в моє життя. А тебе це не стосується. Ти мені не батько!

ГОРИНИЧ. А батько знає?

АРТЕМ. Немає у мене батька. Закрили тему.

ГОРИНИЧ. А у мене немає сина. Він був, але... Тема закрыта.

Мовчання.

ГОРИНИЧ. Ти вчора про таблетки говорив. Це важливо?

АРТЕМ. Яка різниця? Таблеток немає, грошей немає...

Горинич дістає пістолет.

АРТЕМ. Вирішив когось обчистити?

ГОРИНИЧ. Взагалі, хотів продати пістолет. Але твоя пропозиція мені подобається більше.

АРТЕМ. Патронів немає.

ГОРИНИЧ. Ти що, стріляти зібрався?

АРТЕМ. Тільки якщо в тебе. А, ні, в тебе я вже стріляв.

Горинич починає сміятися. Артем, не витримавши, теж регоче.

ГОРИНИЧ. Що ти збираєшся робити?

АРТЕМ. Не знаю. Взагалі нічого не знаю. Хочеться закрити очі і плисти за течією.

ГОРИНИЧ. Тоді ти точно потонеш.

АРТЕМ. Ну і нехай.

ГОРИНИЧ. А як же мрії, плани... Вони взагалі у тебе є?

АРТЕМ. Почалося.

ГОРИНИЧ. Артеме, я просто запитав.

АРТЕМ. Просто? У тебе нічого не буває просто. Все з якоюсь капостю...

ГОРИНИЧ. Я хочу допомогти.

АРТЕМ. Окей. Я хочу пентхаус в центрі міста. Давай — допомагай!

ГОРИНИЧ. Це і є твоя мрія?

АРТЕМ. Припустимо. А що не можна?

ГОРИНИЧ. Можна. Тільки навіщо він тобі?

АРТЕМ. Жити в ньому. Прикинь?

ГОРИНИЧ. А в іншому місці ти жити не зможеш?

АРТЕМ. Де? Під мостом? Зі смердючими безхатками? Так я і так там опинюся. І дуже скоро.

ГОРИНИЧ. Чому відразу крайнощі? Або з безхатками або в пентхаусі. Проміжний етап ти не розглядаєш?

АРТЕМ. Ти мені зараз нагадуєш психолога. Коли батько загинув в шахті, мати мене потягла на прийом до якогось... щоб мізки вправити. Ось він мені теж втирав, що в житті треба ставити реальні цілі. Досяжні. А я не хочу так! Не хочу, як усі!

ГОРИНИЧ. Мені дуже шкода. Я про твого батька.

АРТЕМ. Навіщо я тобі все це кажу? Ти ж мене не почув!

ГОРИНИЧ. Ти помиляєшся. Я тебе чудово чую. Навіть те, чого ти не говориш.

АРТЕМ. Вимітайся. Мені працювати треба.

ГОРИНИЧ. Тут?

АРТЕМ. Чому ні?

ГОРИНИЧ. І в чому полягають твої обов'язки?

АРТЕМ. Квартиру прибирати буду. А господар мені за це грошики скине. Все ясно?

ГОРИНИЧ. Давай допоможу.

АРТЕМ. Ні. Я повинен сам.

ГОРИНИЧ. Але чому? Разом ми швидше впораємося.

АРТЕМ. Я нікуди не поспішаю.

ГОРИНИЧ. А я чудово мию підлогу!

АРТЕМ. Та не про те річ...

ГОРИНИЧ. Ти скажи. Я зрозумію.

АРТЕМ. Словом, тема така. Я прибираю голим. Знімаю це на відео і відправляю чуваку — хазяїну квартири.

ГОРИНИЧ. Не розумію. Навіщо?

АРТЕМ. Він збоченець! Блять, ну подобаються йому голі хлопці! І подобається, коли в квартирі чисто. Охайний такий збоченець. Що не зрозуміло?!

ГОРИНИЧ. Мені незрозуміло, чому ти це робиш?

АРТЕМ. Мені тупо потрібні гроші.

ГОРИНИЧ. Не розумію. Чому тоді ти просто не прибираєш в квартирах?

АРТЕМ. Тому що він платить більше. І не чіпляється до мене. Не задрочує, як ти.

ГОРИНИЧ. Хтось ще про це знає?

АРТЕМ. Звичайно, блять! Я ж всім про це розповідаю. На кожному розі.

ГОРИНИЧ. Це сарказм?

АРТЕМ. В точку! Якщо хто-небудь про це дізнається — мені хана.

ГОРИНИЧ. Але мені ти сказав?

АРТЕМ. Тобі ніхто не повірить. Все місто знає, що ти божевільний.

ГОРИНИЧ. Он як?

АРТЕМ. А ти не знав?

ГОРИНИЧ. Здогадувався.

АРТЕМ. Чудово. Все, давай — вали!

ГОРИНИЧ. Я залишуся.

АРТЕМ. Що? Подивитися захотілося? Ти теж з цих?

ГОРИНИЧ. Я хочу долю.

АРТЕМ. З якого хріну?

ГОРИНИЧ. Компенсація. За поранення. Погодься, ти мені винен.

АРТЕМ. І скільки?

ГОРИНИЧ. Половину.

АРТЕМ. Охрінів, так?

ГОРИНИЧ. На менше — не згоден.

Артем мовчить, думає.

АРТЕМ. Окей. Тоді тобі теж доведеться попрацювати.

ГОРИНИЧ. Боюся, твоєму клієнтові не сподобається, якщо я роздягнуся.

Артем підходить до Горинича, віддає йому свій телефон.

АРТЕМ. Телефон потримаєш. Мені потрібен оператор. Впораєшся?

ГОРИНИЧ. Розберуся. На що натиснути?

АРТЕМ. Ось сюди. І піде запис. Ці кнопки не чіпай.

ГОРИНИЧ. Зрозумів.

АРТЕМ. Та зажди, не знімай. Я музику включу. Тоді і почнеш. Коли пісня закінчиться — тисни на паузу.

Артем відходить від Горинича. Включає музику. Починає рухатися. Під музику скидає халат, під ним на Артемі надіта шкіряна еротична портупея і шкіряні короткі шорти. Згинаючись, Артем ганчіркою витирає пил. Коли трек закінчується, Артем зупиняється, виходить з образу.

АРТЕМ. На паузу натиснув?

ГОРИНИЧ. Начебто.

АРТЕМ. Дай гляну.

Артем забирає у Горинича телефон. Довго дивиться на дисплей. Щось натискає. Екран гасне. Артем мовчить.

АРТЕМ. Навіщо ти це зробив?

ГОРИНИЧ. Я щось не те натиснув?

АРТЕМ. Ні. Ти все правильно натиснув. Я тільки хочу знати... За що ти так зі мною? Це ти мені так помстився? За те, що я знімав тебе?

ГОРИНИЧ. Багато народу подивилося?

АРТЕМ. Достобіса. Мені кінець.

ГОРИНИЧ. Тебе ніхто не чіпатиме.

АРТЕМ. Ні, ти не розумієш... Я ж більше не зможу туди повернутися.

ГОРИНИЧ. Куди?

АРТЕМ. Нікуди. Нікуди не зможу. Це ж всі бачили. Всі знайомі, всі передплатники... Це мама побачить!

ГОРИНИЧ. Скажеш, що це жарт.

АРТЕМ. У селищі, де вона живе, за таке вбивають.

ГОРИНИЧ. Вибач, я не знав.

АРТЕМ. Пішов геть. Забирайся! Бачити тебе не можу!

ГОРИНИЧ. Артеме, тобі зараз не можна бути одному.

АРТЕМ. Бачити тебе не можу!

ГОРИНИЧ. Я нікуди не піду.

АРТЕМ. Тоді піду я.

Артем збирає одяг, йде до виходу.

ГОРИНИЧ. Хлопчик, послухай!.. Послухай мене!..

АРТЕМ. Не смій за мною ходити! Я тебе ненавиджу! *(Виходить.)*

Темрява.

...Раніше я думав, що камери спостереження, яких в нашому місті з року в рік стає все більше і більше, це «очі» реальних людей. Ну, що десь сидить жива людина, перед якою стоять монітори, де в режимі реального часу розгортаються різного ґатунку події, як складові щоденного життя мегаполісу. Та хрін вам! У більшості випадків камери просто записують те, що відбувається, а записи ці потім ніхто не дивиться. Та й навіщо, якщо нічого серйозного не сталося? От якщо злочин — тоді так, тоді, можливо, втомлений поліцейський опер і подивиться. А інакше — ні. І даремно. Адже тільки на цих записах і видно справжнє життя, зовсім невидиме більшості людей.

Ось давайте подивимося один такий запис.

Перед нами вхід до відділення якогось банку. Повз по тротуару проходить Артем. Він все ще одягнений тільки в «сценічний костюм», а свій одяг несе в руках. Артем проходить повз байдужий об'єктив камери. Якийсь час в кадрі тільки асфальт і шматочок автомобільної дороги. Але ось Артем повертається. Досить швидко стає зрозумілою причина, із-за якої він змінив свій маршрут. Його переслідує компанія хлопців, при погляді на яких відразу стає ясно, що це діти робітничих околиць. Вони інакше одягнені, інакше поведуться, та й п'ють вони пиво (обов'язково заховане в пакет), а не каву або (прости, Господи!) смузі. Хлопці активно жестикулюють. Це ворожі жести. Ворожі по відношенню до Артема. Він намагається відповідати, але лише втрачає час. Хлопці оточують його, притискають до дверей відділення банку. Ще трохи і Артема почнуть бити. Це завжди зрозуміло (навіть без слів), коли ось-ось почнуть бити. Але бійка не відбувається...

Хлопці ретируються. Ретируються — це гарне слово. Хоча на записі видно, що вони сцикливо відступають. І їх можна зрозуміти. Тому що на екрані добре видно Горинича, з рота якого виринають струмені полум'я. Ні, вам не здалося. Якщо набрати в рот гас і приснути його під тиском на джерело вогню, то людина стане живим вогнеметом. Зрозуміло, цьому, як і будь-якому іншому мистецтву, треба довго вчитися.

Поки Горинич відганяє «гопників», Артем дістає з кишені джинсів банківську карту і відкриває двері відділення. Жестом кличе Горинича приєднатися до нього в цьому укритті. Горинич поспішає за Артемом.

На цьому запис закінчується, а життя — ні.

Артем і Горинич забігають в відділення банку. Точніше — це не саме відділення, а «передбанник», в якому встановлений банкомат. З нагоди вихідного дня банк не працює, але містяни можуть зняти гроші самотійно. За умови, якщо у них є банківська карта, звичайно. Вона і є ключем для входу в будівлю.

АРТЕМ *(кричить)*. Отримали, суки?! *(Гориничу.)* Ти бачив?! Бачив, як вони засцяли?! Вони ж реально в штани наклали, коли ти вогнем... Це що, гас був? Ти ним на запальничку плював? Так?

ГОРИНИЧ. Фаербрізінг.

АРТЕМ. Га?

ГОРИНИЧ. Видування вогню — це фаербрізінг.

АРТЕМ. Фантастіш! Навчиш і мене?

ГОРИНИЧ. Це шкідливо. І небезпечно.

АРТЕМ. Та плювати! Зате як круто! Ти був як справжній Горинич! *(Сміється.)* Я теж так хочу. Буду Горинич джуніор.

Горинич посміхається. Потім кашляє — довго і надсадно.

АРТЕМ. Ти як? Норм?

ГОРИНИЧ. Майже. Тільки до вечора тепер гасом блювати буду. Треба було пістолетом їх шуганути.

АРТЕМ. Зовсім уже? Зброєю серед білого дня розмахувати. Нас би вже замели. А так трохи відсидимося тут і підемо.

ГОРИНИЧ. Куди?

Пауза.

АРТЕМ. В різні сторони. Ти — направо, я — наліво. Або навпаки. Мені все одно.

ГОРИНИЧ. Артеме!

АРТЕМ. Це через тебе вони на мене напали! Ти в усьому винен!

ГОРИНИЧ. Добре. Я. Тільки я. Вибач.

АРТЕМ. Відвернися.

Горинич не зрушує з місця.

АРТЕМ. Мені переодягнутися треба.

Горинич відвертається. Артем переодягається.

АРТЕМ. І те, що ти вписався за мене — це нічого не скасовує. *(Раптово.)* Та чим смердить тут?

ГОРИНИЧ. Чим?

АРТЕМ. Паленою шерстю.

ГОРИНИЧ. Це від мене. Борода обгоріла.

АРТЕМ. Знаєш, я не просив... Нехай би побили... Не звикати.

ГОРИНИЧ. Їх було багато. Занадто багато на тебе одного.

АРТЕМ. Думаєш, здох би? Здох? Та й нехай! Тепер все одно!

ГОРИНИЧ. Я так не думаю.

АРТЕМ. А ти не думай. Навіщо?

ГОРИНИЧ. Я розумію, ти злишся...

АРТЕМ. Я не злюся, я в ахуї від твоєї підстави! Ти мені життя зламав. Убив мене, можна сказати.

ГОРИНИЧ. Не перебільшуй. Ти теж мене голого всьому інтернету показав, а я, як бачиш, живий.

АРТЕМ. Ти старий, тобі все одно.

ГОРИНИЧ. Я старий, але це не означає, що мені не боляче.

Пауза.

АРТЕМ. Боляче? Сильно обпікся?

ГОРИНИЧ. Терпимо. Губи тільки. Їх треба після кожного збризку витирати, а мені ніколи було. І на руку трохи гасу попало, якою запальничку тримав.

АРТЕМ. Ти прямо-таки професіонал. Де навчився?

ГОРИНИЧ. До хлопців-брізерів якось прибився. Вони по містах з фаєр-шоу їздили. Ну і навчили трохи.

АРТЕМ. Так ти не місцевий?

ГОРИНИЧ. Як і ти. Бродячий філософ.

АРТЕМ. От я і дивлюся — пиздиш занадто багато.

ГОРИНИЧ. Каюсь. Є такий гріх.

АРТЕМ. Ой, ну ти як батя мій. Він теж: спершу накосячить, а потім давай каятися.

ГОРИНИЧ. Багато косячив?

АРТЕМ. Тобі й не снилося.

ГОРИНИЧ. Хочеш про це поговорити?

АРТЕМ. От! Ти знову! Знову як сраний психолог! Ненавиджу! *(Йде до дверей.)*

ГОРИНИЧ. А раптом вони ще не пішли?

АРТЕМ. А?

ГОРИНИЧ. Ті хлопці. Раптом вони ще там? Треба перевірити.

АРТЕМ. Ти хочеш поговорити? Гаразд! Татуся мого ніхто і ніколи на світі не цікавив, крім нього самого. Тільки його бажання, його амбіції, його забаганки... Заради цього він готовий був віддати своїм демонам все, що у нього було. І він віддав. Мене. Ти шрами мої бачив? Ні?

ГОРИНИЧ. Звернув увагу. На грудях.

АРТЕМ. Так от — він там не один. Це папаша мій органи мої продавав. Спершу — нирку. Потім — одна легеня. В планах були очі і шкіра. А мати слова йому поперек сказати не сміла! Як тобі таке?

ГОРИНИЧ. Чудово. Це ти мені історію Хяккімару з аніме розповідаєш?

Пауза.

АРТЕМ. Здивував. Ось зараз — реально здивував. Дивишся «Дороро»?

ГОРИНИЧ. Мені більше подобається «Наруто». Він простий, зрозумілий. Хоча «Дороро» промальований без сумніву краще.

АРТЕМ. Кому розповісти — не повірять. Бомж плюється вогнем і шарить в аніме!

ГОРИНИЧ. Дивно, як легко ти відмовляєш іншим людям в можливості робити те, що їм подобається. І в цьому ти не далеко відійшов від хлопців, яким не сподобався твій зовнішній вигляд.

АРТЕМ. Так чого ти до мене в'яжешся? Чого тобі від мене треба?!

ГОРИНИЧ. Я скажу. Тільки давай не тут.

АРТЕМ. А де?

ГОРИНИЧ. Завжди можна знайти більш приємне місце.

АРТЕМ. Умовив. Тільки... Сходи, перевір про всяк випадок. Раптом вони нас за рогом чекають.

ГОРИНИЧ. Добре, я швидко.

Горинич, накульгуючи, повільно йде до дверей. Виходить на вулицю. Йде наліво. Як тільки він ховається за рогом, Артем залишає будівлю. І швидко біжить направо. Через якийсь час повертається Горинич, заглядає крізь скло у відділення банку. Не відразу, але розуміє, що Артема там немає. Стукає кулаком по склу. Плаче.

Темрява.

...От не люблю вокзали. Там завжди люди. І смердить. Наш вокзал не виняток. Там взагалі мало примітного, крім, мабуть, одного місця. На початку підземного переходу, що веде до залізничних колій, є маленька цілодобова крамниця «У Галини». Там ще плакат висить з портретом цієї самої Галини. Літня тітка з жовтим волоссям в безглуздому капелюшку. У нашому місті її вважають божевільною через дикі наряди і пристрасті до гучних титулів, на які (наряди і титули) вона, як вважають, витрачає всі зароблені її крамничками і кіосками гроші. А титули у неї такі: «Бізнес-леді світу», «Богиня Європи» і яюсь там ще... Не іржіть,

я серйозно, такі титули у неї. Але зазвичай всі іржуть. І мало хто знає, що тітка тягне на собі дитячий будинок десь в області, відновлює храми, будує на свої гроші дороги, допомагає бібліотекам і ще багато чого робить. І при цьому носить дурнуваті капелюхи. Люди завжди охоче приймають її допомогу, а за спиною сміються. Ну, божевільна ж!

Горинич знайшов Артема на вокзалі. Уже ввечері прийшов туди, довго шукав Артема. Знайшов — і сів поруч. Досить довго сиділи мовчки. Артем мовчав від образи. Горинич через те, що їв морозиво.

ГОРИНИЧ. В юності я був скупуватий. Одного разу гуляли якось з приятелем, обидва студенти, я захотів морозива. Запитав товариша, чи він хоче. Той відмовився. Ну, я купив, йдемо далі. Я кусаю морозиво, зуби ломить, але мені все одно, дивлюся на всі боки, а навколо весна, морозиво таке смачне, і я кажу приятелеві: «Добре як!» А той мені: «Ну ти й сволота!», — відвернувся і пішов.

АРТЕМ. От нічого не змінилося. Так сволотою і залишився.

ГОРИНИЧ. Ти маєш рацію. Зате тепер я завжди, навіть коли один, купую дві морозенки. *(Дістає з-за пазухи морозиво.)* Будеш?

Горинич простягає Артему морозиво, той не бере. Горинич кладе морозиво на лавку між ними.

АРТЕМ. Як ти мене знайшов?

ГОРИНИЧ. А куди ти ще міг піти? Вокзал — єдине місце, куди люди йдуть, коли більше нікуди.

АРТЕМ. Філософ, блять. Звідки ти взявся взагалі? На мою голову.

ГОРИНИЧ. Я і сам досить часто про це думав. Згадував. Колупався в минулому. І згадав. Пам'ятаю, як я почав кататися на ковзанцях. Я катався на одному ковзанцю. У всіх — тобто не у всіх, але у багатьох — були ковзанці як ковзанці, а у мене — один. Чому один, не знаю, але катався я на ньому на одному. Це тривало рік, напевно. На мене дивилися, як на божевільного. І мені це навіть подобалося. Потім, уже перед армією, у мене з'явилися ковзанці. Два ковзанця. Але я вже не катався. На одному катався, а на двох — ні. Один раз спробував, покатався — і цього було достатньо. Не те. Абсолютно. І коли Вака підріс...

АРТЕМ. Хто підріс?

ГОРИНИЧ. Вака. Син.

АРТЕМ. Ти сина Вакою назвав?

ГОРИНИЧ. А що такого? Звичайне домашнє ім'я.

АРТЕМ. Ти реально не в собі!

ГОРИНИЧ. Взагалі, він Валентин. Але ми з дружиною називали його Вакою. І ось, коли він підріс...

АРТЕМ. Стривай. Як можна дитину Вакою називати? Звучить, як кличка папуги. Уявляю, як його дразнили.

ГОРИНИЧ. Та ніхто його не дразнив!

АРТЕМ. Та ти просто не знав! Він не говорив тобі. За «Ваку» його гнобили по повній програмі. Зуб даю!

ГОРИНИЧ. Ти даси мені розповісти?

АРТЕМ. Все. Мовчу.

ГОРИНИЧ. Коли Вака...

Артем ірже.

Горинич мовчить. Насупився.

АРТЕМ. Ну гаразд, все, все.

Горинич мовчить.

АРТЕМ. Розповідай давай.

ГОРИНИЧ. Та йди ти!

АРТЕМ. Шо ти там про ковзанці почав?

Пауза.

ГОРИНИЧ. Я йому на День народження один ковзанець подарував.

АРТЕМ. Чому один?

ГОРИНИЧ. Сам на одному катався. І мені здавалося, що так краще, зручніше.

АРТЕМ. Ти зовсім дурень?

ГОРИНИЧ. Ось і він мені так сказав. Слово у слово. «Тату, ти дурень?»

Пауза.

АРТЕМ. Мені б батько дав люту прочуханку за такі слова.

ГОРИНИЧ. Але ж син мій в чомусь має рацію. Тупо пропонувати іншій людині свій досвід тільки тому, що він у тебе є.

АРТЕМ. Нє, постривай. Тобто треба самому випити отруту, щоб дізнатися, що від неї можна здохнути? Так, чи що?

ГОРИНИЧ. От! Так чому ж ви, коли старші пропонують вам розумне, добре, вічне, ви відштовхуєте все це?

АРТЕМ. Та тому, що ви самі в це не вірите. Говорите одне, думаєте інше, а говорите... взагалі херню якусь. І так скрізь! Батя мій украв у сусіда насос. І радів як дитина. Я пішов і поцупив у друга вкладиші, які мені давно подобалися. І батя мене побив за це. І приговорював: «Не кради!» У дитячому садку виховалки говорили, що люблять нас, а самі іграшки у нас пиздили для своїх дітей. Далі — в школі вже — вчителі нам втирали про чесність. А потім на виборах допомагали мухлювати. Всі брешуть! Не збрешеш — не проживеш!

ГОРИНИЧ. Обіцяю. Я не буду тобі брехати. Ніколи.

АРТЕМ. Ти тут менше п'яти хвилин, а у мене вже болить голова. Ішов би ти, га?

ГОРИНИЧ. Ти голодний, втомився. Ось і болить.

АРТЕМ. Дякую докторе.

ГОРИНИЧ. Зовсім забув. Я ж роздобув гроші.

АРТЕМ. Радий за тебе. Пограбував когось?

ГОРИНИЧ. Продав пістолет. І я купив тобі таблетки.

АРТЕМ. Що? Які таблетки?

Горинич риється в кишенях, дістає невелику пластикову пляшку з водою, кладе на лавку. Потім витягує з кишені упаковку таблеток.

ГОРИНИЧ. Ти ж ці приймаєш?

Пауза.

АРТЕМ. Ти звідки знаєш про мої таблетки?

ГОРИНИЧ *(не відразу)*. Твій шрам на грудях. Ти повинен приймати імуносупресивні препарати. Щоб не відбулося відторгнення.

АРТЕМ. Про це я тобі не говорив.

ГОРИНИЧ. Я здогадався.

Мовчання.

АРТЕМ. Ти ж хвилину тому казав, що не будеш мені брехати. Ніколи. А сам брешеш прямо в очі.

ГОРИНИЧ. Артеме!

АРТЕМ. Чого тобі від мене треба?

ГОРИНИЧ. Мені треба, щоб ти прийняв свої таблетки. Я хочу, щоб ти жив.

Артем задумався. Потім дістає таблетку, поклав її до рота, взяв з лавки пляшечку з водою — запив. І тут же виплюнув!

АРТЕМ *(схопившись)*. Блять! Що це?

ГОРИНИЧ *(теж схопившись)*. Вибач! Вибач! Це гас...

АРТЕМ. А бодай би ти здох! *(Сів, обхопив голову руками.)* За що ти мені мстишся? Що я тобі зробив?

ГОРИНИЧ. Ти все не правильно розумієш.

АРТЕМ. Та я взагалі нічого не розумію! Я жив собі, трахався з красивою дівчиною, працював, тусувався, у мене все було добре. А потім прийшов ти — і мого світу не стало.

ГОРИНИЧ. Так і повинно бути, так все і було задумано. Ми сидимо на вокзалі, у мене в кишені гроші на квитки, ми можемо виїхати, куди захочемо. Тебе тут ніщо не тримає. Ти вільний! Абсолютно!

АРТЕМ. Засунь собі в сраку свою свободу! Чому ти вирішив, що я з тобою кудись поїду? Хто ти такий? Я тебе не знаю!

ГОРИНИЧ. Це тобі тільки здається. Упевнений, якщо ти прислухаєшся до свого серця — ти все зрозумієш!

АРТЕМ. Якась маячня!

ГОРИНИЧ. Послухай, послухай мене... Все життя я вчив дітей. Мені здавалося, що це моє покликання, моє єдине призначення на цій землі. Діти виростили, йшли в світ, дорослішали, у них з'являлися свої діти, мої колишні учні приводили їх до мене — ось, Григорій Савич, зробіть з них хороших людей. І я вчив, вчив... Моїм світом була класна кімната, але одного разу мені довелося вийти з неї, і виявилось, що мої учні в більшості своїй просто покидьки. Вони зрадили все, чому я їх вчив. Розтоптали разом з прапором своєї країни. Мені довелося виїхати, стати біженцем. Мій світ тріснув і почав розсипатися. Я збирав цей світ, що розпадався, але він руйнувався швидше, ніж я встигав його збирати. У ньому залишалися щілини, через які потроху просочувався жах. У мене не було майбутнього! І в цьому я звинувачував тільки себе. Значить, я поганий учитель, раз не зміг, не зумів... Але потім став читати книги про своїх колег по всьому світу. І виявилось, що нікому з геніальних вчителів, наділених всілякими чеснотами, не вдавалося передати їх учням. Більш того — багато знаменитих педагогів виростили монстрів. Сенека виховав Нерона, Сковорода — Михайлика Ковалинського. Милый хлопчик, у виховання якого наш світоч мудрості вклав стільки сил і часу, виріс і став звичайним злодієм і хабарником. Адже це крах! Кінець всьому! Вселенська катастрофа!

АРТЕМ. А до чого тут я?!

ГОРИНИЧ. Я не Сковорода, на моїй могилі не напишуть: «Світ ловив мене, та не впіймав». Тому що ти мій світ, ти моя пастка, і ти мій останній шанс.

АРТЕМ. Все одно не розумію.

ГОРИНИЧ. Ти зрозумієш. Дай мені ще кілька хвилин, і ти все зрозумієш. Коли ми виїхали, все довелося починати спочатку. Працювати я не міг, нас годувала дружина. Ось вона завжди тверезо дивилася на життя, вміла заробляти гроші, а я ні, я виявився даремним... Але у нас був син! Валентин, мій Вака... Я поклявся, що вже свого хлопчика ні за що не втрачу. Сину мій єдинородний, говорив я йому, приклони вухо твоє. Почуй голос батька твого і спасешся від мережі, як сарна від ловців. Сину, якщо премудрим будеш, чужа біда навчить тебе, зухвалий же і безсердечний син навчається на власних помилках. І це біда. Сину, перехворій бідой ближнього! Той, хто любить свою біду і не боліє чужою, гідний її. *(Плаче, б'є себе по щоках.)*

Пауза.

ГОРИНИЧ. Чотири роки тому, в травні, він розбився на машині. Вони з приятелями напилися, викрали чийсь автомобіль і збили людину. Їх переслідували, і Вака, який був за кермом, не

впорався з управлінням. Разом з ним в той день помер і я. Не фізично, ні. Я їв, пив, ходив до туалету, але це був хтось інший. Тієї людини, яка вчила дітей, більше не було.

АРТЕМ *(тихо)*. Чотири роки тому. В травні.

ГОРИНИЧ. Так. Тобі тоді пересадили його серце.

Артем мовчить.

ГОРИНИЧ. Я нікого і нічому не можу навчити. Ніхто нікого не може навчити. Іншій людині можна тільки дати свободу. А далі — сам! Тільки сам! Як Бог призначить. Щастя твоє, і світ твій, і рай твій, і вік твій є всередині тебе. Треба тільки зробити кілька кроків. І якщо ти підеш зі мною, то все це у тебе буде.

АРТЕМ. А якщо ні?

Горинич встає, бере пляшку з гасом, виливає його собі на голову. З кишені з'являється запальничка.

ГОРИНИЧ. Тоді мені доведеться піти. Уже назавжди. Горинич залишає будівлю.

АРТЕМ. Це не чесно. Те, що ти зараз робиш — нечесно.

ГОРИНИЧ. Я не маю іншого виходу. Вибач.

Горинич черкає запальничкою, Артем дивиться на маленький вогник, який в наступну мить може стати величезним факелом.

Пауза.

АРТЕМ. Морозиво розтануло.

ГОРИНИЧ. Що?

АРТЕМ. Морозиво, кажу, розтануло. Жерти хочеться. Дай грошей — я нове куплю.

Спантеличений Горинич гасить запальничку, риється в кишенях, дістає гроші.

ГОРИНИЧ. Ось. Це все. *(Віддає гроші Артему.)*

АРТЕМ. Вистачить. *(Йде до виходу.)*

ГОРИНИЧ. Артеме! Ти повернешся?

АРТЕМ. А сам як думаєш?

Артем йде.

Горинич залишається один.

Сідає на лавку.

Чекає. Йому зараз залишається тільки чекати.

Темрява.

...Горинич зник з нашого міста так само раптово, як і з'явився.

Звичайно, більшість цього не помітила. Ну, психом більше, психом менше...

Подумаєш! Не велика втрата.

Зате, розповідають, в сусідньому місті з'явився абсолютно відбитий чувак, який ходить по вулицях з відром фарби і щіткою, і всюди пише одне і те ж:

ВІКВАКВІКВАКВІКВАКВІКВАКВІКВАК

ВІКВАКВІКВАКВІКВАКВІКВАК

ВІКВАКВІКВАКВІКВАК

ВІКВАКВІКВАК

ВІКВАК

КІНЕЦЬ.